

Ostoja Branković
Mile Rašula
Aktiv pronalazača "Nikola Tesla"
SPATU - Novi Beograd

PREDLOG OSNOVNIH REŠENJA NEKIH PROBLEMA ORGANIZOVANJA PRONALAZAŠTVA

Aktiv pronalazača "Nikola Tesla" nudi društvu 53 inovacije dvanaestorice svojih članova. Obično se uzima kao normalno i zadovoljavajuće ako se od neke veće količine inovacija korisno može primeniti svega nekoliko procenata. Međutim, neki od dvanaest naših članova čvrsto su uvereni da je u slučaju 53 inovacije, koje mi nudimo, korisno primenljivo preko 10 inovacija, tj. preko 20%. Oni, osim toga, veruju da bi se potpunim iskorštavanjem onih inovacija koje su korisno primenljive izvršio znatan doprinos poboljšavanju naše privredne situacije i privredi Beograda znatno olakšalo izvršavanje deviznih obaveza. Možda ti naši članovi greše kada pripisuju tako veliku vrednost nekim svojim inovacijama, možda greše - a možda i ne; međutim, nedopustiva je takva situacija u kojoj se ne zna da li greše ili ne greše (ili, ako eventualno greše - u kolikoj meri to čine).

U svakom kreiranju politike, pa tako i u kreiranju politike individualnog pronalazaštva, trebalo bi težiti ka tome da kreiranje bude što je moguće više naučno. A svaka naučno kreirana politika podrazumeva, pre svega, potpuno uvažavanje činjeničnog stanja, i to onakvog, kakvo ono stvarno jeste. Suprotno tome, neuvažavanje činjenica je antinaično; a sve ono što je u jednoj socijalističkoj zemlji antinaično - to je, objektivno i antisocijalističko. Razna špekulativna rezonovanja u kreiranju politike, ignorisanje onih činjenica koje ne idu u prilog nekim zauzetim stavovima i raznorazna "silovanja" činjenica sa ciljem da se one "dovedu u red" - od svega toga korist može da bude samo prividna i privremena, dok je šteta od takvog načina razmatranja i rešavanja pitanja - stvarna, sigurna i dugotrajna.

Trebalo je ovde reći ovo o uvažavanju i neuvažavanju činjenica i to zbog toga što se i u nekim vrlo važnim stvarima, na osnovu izopačenih shvatanja, u cilju tobožnjeg interesa socijalizma služi, pored ostalog, i antinaičnim odnosom prema činjeničnom stanju. Slično kao, na primer, u odnosu prema agraru i maloj privredi, i u dosadašnjem odnosu našeg društva prema pronalazaštvu bilo je prilično tog izopačenog služenja navodnim interesima socijalizma.

Ovaj referat obuhvata: 1) predlog institucionalizovanja novog načina raspodele inovacijskog dohotka radnih organizacija, 2) predlog uspostavljanja (organizovanja) inspekcije za inovacije, 3) plan organizovanja (tj. podružtvljavanja) individualnog pronalazaštva.

Inovacijski dohodak radnih organizacija, predlog drugačije raspodele tog dohotka

Radnici inovatori ostvaruju u svojim radnim organizacijama inovacijski dohodak i sada, u vrlo nepovoljnim uslovima za inovacijsku delatnost. U vezi s inovacijskim dohotkom radnih organizacija, bitno je da se, na osnovu činjeničnog stanja kakvo ono stvarno jeste, precizno definiše kakav je sadašnji način

raspolaganja tim inovacijskim dohotkom. Sadašnje raspolaganje je u skladu s principima tehnobirokratskog upravljanja, a štetne posledice takvog načina raspolaganja inovacijskim dohotkom su i više nego očite (treba imati u vidu da se tehnobirokratsko raspolaganje svim delovim dohotka brani upravo u ime ekonomske efikasnosti). Najpogubnije je to, što postojanje inovacijskog dohotka ne može da vrši svoju prirodnu funkciju unapređivanja inovatorske delatnosti, tj. što je postojećom organizacijom takva funkcija inovacijskog dohotka onemogućena. A reč je o inovacijskom dohotku koji, sigurno, iznosi na milijarde i milijarde dinara.

Znači, ne radi se o tome da li imamo sredstava za jednu naučno ispravniju, ekonomski efikasniju i socijalno pravedniju politiku pronalazaštva, već o tome da jedan naučno neispravan, ekonomski neefikasan i socijalno nepravedan način raspolaganja inovacijskim dohotkom zamenimo drugačijim načinom raspolaganja, a koji će imati sve one pozitivne attribute koje postojeći način raspolaganja nema.

U mnogim javnim istupima kod nas stalno se ponavlja, kako je u razvijenim zemljama stanje po pitanju preuzimanja i realizacije pronalazaka neuporedivo bolje nego kod nas. Činjenica je, da je tamo stanje neuporedivo bolje i zato, jer su svi oni pojedinci koji učestvuju u raspodeli profita lično zainteresovani da profit bude što veći, da dele što više; mnogi su lično zainteresovani za što veću primenu inovacija, jer one uvećavaju profit više nego išta drugo. Prema tome, i mi u našem rešavanju problematike privređivanja moramo pronaći oblik masovne lične zainteresovanosti za primenu inovacija. Iz ovoga se nameće zaključak da mi, ukoliko smo zaista ozbiljni kada ističemo da želimo da i kod nas stanje po tom pitanju bude što je moguće bolje, moramo uspostaviti takav način raspodele inovacijskog dohotka koji će osigurati masovnu ličnu zainteresovanost za stvaranje inovacija i za što efikasniju primenu inovacija.

Po pitanju raspodele inovacijskog dohotka nameće se kao najsvrsishodnije sledeće rešenje: podela inovacijskog dohotka mora biti takva, da najveći deo tog dohotka ide direktno u lične dohotke, s tim što lični dohodak svakog radnika treba da bude obračunavan i iskazivan tako da radnik tačno zna koliko iznosi (u svakom obračunu i u svakoj pojedinačnoj isplati posebno) inovacijski deo njegovog ličnog dohotka. Zatim, kao i za autore inovacija, inovacijski deo ličnog dohotka radnika morao bi biti oslobođen poreza.

Jedan deo inovacijskog dohotka svih radnih organizacija izdvajao bi se, prema ovom predlogu, u zajednički fond za inovatorsku delatnost. Na primer, od jednog dela inovacijskog dohotka beogradskih radnih organizacija trebalo bi oformiti fond za inovatorsku delatnost Beograda. Iz tog fonda bi se obezbedila početna sredstva i za realizaciju plana organizovanja (tj. podruštvljavanja) individualnog pronalazaštva, koji je, kako je napred već rečeno, takođe predmet ovog referata; ovo je, zapravo, najispravniji put rešavanja problematike individualnog pronalazaštva.

Takva raspodela inovacijskog dohotka kroz koju bi se realizovala napred predložena rešenja predstavljala bi najefikasnije sredstvo za uspostavljanje i održavanje stanja masovne lične zainteresovanosti za stvaranje inovacija i za njihovu što efikasniju primenu, za primenu inovacija stvorenih u vlastitoj radnoj organizaciji, za primenu inovacija iz drugih radnih organizacija, za plasman vlastitih inovacija u druge radne organizacije, kao i za primenu inovacija samostalnih (individualnih) pronalazača. Upravo zato treba pitanje raspodele inovacijskog dohotka da se tretira kao osnovno pitanje politike pronalazaštva i kao jedno od najvažnijih pitanja ekonomske politike uopšte.

Treba odmah pristupiti institucionalizaciji procesa koji obuhvata evidentiranje, način iskazivanja i način raspodele inovacijskog dohotka radnih organizacija. Međutim, i pre nego što se završi normativna faza institucionalizacije, tj. takođe odmah, treba pristupiti evidentiranju inovacijskih dohodaka beogradskih radnih organizacija i formiranju beogradskog fonda za inovatorsku delatnost, a to će omogućiti da se odmah počnu izvršavati i druge mere za unapređivanje inovatorske delatnosti, među kojim i mere za unapređivanje inovatorske delatnosti individualnih pronalazača. Posebna uloga u obavljanju ovih poslova pripada kadrovima iz sindikalnih veća i na ovim poslovima Sindikat bi trebalo da angažuje svoj najkvalitetniji kadar. Na osnovu privremenih odluka, u svim radnim organizacijama trebalo bi otpočeti raspodelom inovacijskog dohotka na novi način, jer je od izuzetne važnosti da radnici odmah na svojim ličnim dohocima počnu da osećaju novu politiku pronalazaštva.

Socijalizam - to nije opredeljenje za trajno zaostajanje u odnosu na kapitalističke zemlje po pitanju zadovoljavanja materijalnih potreba ljudi i društva kao celine. Jedan od najvažnijih idejnih (ideoloških) stavova po pitanju politike za oblast inovatorske delatnosti svodi se na saznanje da opredeljenje za direktno inovacijsko bogaćenje (kroz inovacijski deo ličnih dohodaka) svih radnih ljudi, a inovatora posebno, predstavlja opredeljenje za najbrži tempo ekonomskog razvoja i najpotpunijeg zadovoljavanja materijalnih potreba društva. Prema tome, takvo opredeljenje predstavlja ujedno i najznačajniji doprinos stabilnosti postojećeg političkog uređenja, tj. predstavlja pun doprinos daljnjoj progresivnoj evoluciji postojećeg uređenja u uslovima pune političke stabilnosti.

Predlog za uspostavljanje inspekcije za inovacije

Mnoge činjenice nameću konstataciju da otpori razvoju i afirmaciji pronalazaštva proizilaze velikim delom iz onoga što je u ljudskoj prirodi negativno. Navedimo ovde neke od tih negativnosti: zavist, činovička lenjost i ograničenost, bezobzirna sebičnost (koja se, na primer, manifestuje, pored ostalog, i kroz težnje da se što više putuje u inostranstvo, bez obzira na stvarne potrebe), korumpiranost (npr. kod nekih prestavnika stranih firmi koji interese stranih firmi i svoje kvazi interese stavljaju iznad svega), one ljudske negativnosti iz kojih proizilazi nekorektan odnos školovanih stručnjaka prema znanjima i sposobnostima stečenim mimo redovnog školovanja (iz kakvih je, na primer, prizašao negativan odnos školovanih filologa prema samoukom filologu Vuku Karadžiću i nekorektan odnos Devija prema Faradeju), raznorazne profesionalne deformacije karaktera. Uticaj ljudskih negativnosti na međuljudske odnose, u vezi s vrednovanjem i koršćenjem inovacija, je neosporan; činili bismo veliki propust ako, u kreiranju politike pronalazaštva, ne bismo i o njima vodili računa.

Inovatorska delatnost predstavlja jednu od najvažnijih oblasti ljudske delatnosti. Da bi se stvari u tako važnoj delatnosti odvijale što je moguću bolje, da bi, pored ostalog, što manje zavisile od ljudskih negativnosti, od ljudske nesavršenosti, neophodno je da se institucionalizuje inspekcija za inovacije, a takođe i način njenog delovanja.

Inspekcija ne bi morala biti brojna, ali bi inspektori za inovacije morali predstavljati najkvalitetniji kadar po stručnosti i poštenju, kadar s neograničenim pravom uvida u činjenično stanje i vrlo velikim mogućnostima odgovornog uticanja na činjenično stanje, kadar s vrlo visokim ličnim dohocima.

Plan organizovanja (tj. područvljavanja) individualnog pronalazaštva

Jedna od najvažnijih činjenica, kada je reč o problematici individualnog pronalazaštva, jeste činjenica, da ocenjivanje korisne primenljivosti inovacija i realizacija korisne primenljivosti inovacija i realizacije korisno primenljivih inovacija predstavlja obiman i vrlo stručan rad. To se ne može obavljati kao uzgredan posao. Prepuštanje tog posla tehnomenadžerima ne može dati dobre rezultate. Činjenično stanje nameće sledeće kao osnovni zaključak: proces ocenjivanja korisne primenljivosti inovacija i preuzimanja za realizaciju (sve do plasmana) onih inovacija koje su korisno primenljive - treba da se institucionalizuje.

(Kao individualne pronalazače možemo tretirati i pronalazače iz organizacija udruženog rada u svim onim slučajevima, kada oni sa svojim inovacijama nastupaju kao individualni pronalazači).

Ovim planom obuhvaćena su sledeća pitanja:

- institucija za ocenjivanje, preuzimanje i realizaciju pronalazaka,
- kreditiranje pronalazačke delatnosti individualnih pronalazača,
- eliminacija rizika i sigurnost dohotka u poslovima realizacije pronalazaka.

Plan je izložen u 11 tačaka, a uz neke tačke plana data su posebna objašnjenja, kako sledi:

1. Poslovima preuzimanja i realizacije pronalazaka individualnih pronalazača rukovodi odgovarajuća služba republičke (ili regionalne) privredne komore, tj. Komisija za preuzimanje i realizaciju pronalazaka, a granska udruženja predstavljaju ujedno poslovne zajednice za realizaciju odgovarajućih vrsti pronalazaka.
2. Komisija za preuzimanje i realizaciju pronalazaka organizuje:
  - a. zajedno sa granskim udruženjima, prikupljanje pronalazaka za preuzimanje i realizaciju i sam proces realizacije prikupljenih i preuzetih pronalazaka,
  - b. ocenjivanje korisne primenljivosti pronalazaka,
  - c. prihvatanje pronalazačkih saopštenja u slučajevima kada pronalazači svoje ideje ne žele ili ne mogu da uobličavaju u odgovarajuće patentne prijave, a spremni su da ih pod odgovarajućim uslovima saopšte,
  - d. kreditiranje pronalazačke delatnosti individualnih pronalazača,
  - e. pružanje usluga pronalazačima u obavljanju poslova realizacije pronalazaka, kompletnih ili delimičnih usluga, već prema zahtevima pronalazača, i to za one poslove realizacije koje pronalazači izvršavaju do preuzimanja pronalazaka (gde se pod realizacijom pronalaska podrazumevaju svi poslovi, počev od razrade pronalazačke ideje pa sve do primene pronalaska u privrednoj delatnosti).
3. Poslovanje Komisije zasniva se na principima dohotka.

Objašnjenje uz tačku 3:

Pronalazačka delatnost predstavlja vid vrlo rentabilne delatnosti. Kako će se malo kasnije videti, dobrom organizacijom moguće je osigurati da se istovremeno vrši preuzimanje vrlo smionih

pronalazačkih ideja, a da se pri tom ipak potpuno izbegne rezik ekonomskog neuspeha, tj. moguće je organizovati vrlo smiono preuzimanje pronalazaka uz potpunu sigurnost dohotka. Iz ovoga proizilazi da dobro organizovano preuzimanje pronalazaka može samo sebe da finansira; izvestan problem predstavljaju samo početna finansijska sredstva. Zato je moguće postaviti kao najčvršće pravilo da Komisija preuzimanje i realizaciju pronalazaka posluje po principima dohotka.

4. Prikupljanje pronalazaka za preuzimanje i realizaciju obavlja se konkursom. Od pronalazaka prijavljenih na konkurs, za realizaciju se odabiraju (preuzimaju) oni pronalasci za koje se oceni da postoji izvesna verovatnoća da bi se njihovom realizacijom mogao ostvariti odgovarajući dohodak (u daljnjem tekstu: prihvatljivi pronalasci).
5. Izdvajanje prihvatljivih pronalazaka, tj. ustanovljavanje koji su pronalasci prihvatljivi a koji nisu, vrši se u toku ocenjivanja vrednosti (tj. korisne primenljivosti) pronalazaka. Ocenjivanju vrednosti (korisne primenljivosti) pronalazaka. Ocenjivanju vrednosti (korisne primenljivosti) podvrgavaju se svi pronalasci prijavljeni na konkurs, a procedura ocenjivanja reguliše se posebnim pravilnikom. Za svaki pronalazak koji je prijavljen na konkurs, nakon izvršenog ocenjivanja izdaje se uverenje o ocenjivanju koje sadrži: svu dokumentaciju o pronalasku, podatke o procesu ocenjivanja i obrzloženu ocenu.
6. Konkurs je stalan. Održava se u ciklusima. Odmah po završetku jednog ciklusa otpočinje naredni konkursni ciklus.
7. Svi prihvatljivi pronalasci iz jednog konkursnog ciklusa čine jednu celinu, paket. Jedan deo dohotka od onih pronalazaka paketa čija je primena uspešna, izdvaja se u fond rizika. Izdvajanja u fond rizika predstavljaju deo troškova proizvodnje (delatnosti). Iz fonda rizika pokrivaju se gubici nastali u toku realizacije bezuspešnih pronalazaka istog paketa, tj. u toku realizacije onih pronalazaka koji su pogrešno ocenjeni kao prihvatljivi.

Objašnjenje uz tačku 7. (eliminacija rizika):

Potpuno izbegavanje grešaka u ocenjivanju korisne primenljivostipronalazaka je nemoguće. Kao i pri svakom ocenjivanju moguće su dve vrste grešaka: prva, neki stvarno dobri pronalasci biće ocenjivani kao neprihvatljivi za preuzimanje i realizaciju, a drugo, neki od pronalazaka koji budu ocenjeni kao prihvatljivi neće u procesu realizacije dati dobre rezultate, tj. pokazaće se da faktički nisu korisno primenljivi te da se njihovom primenom ne može ostvariti odgovarajući dohodak. Bez smionosti u prihvatanju pronalazaka nema progresu, tj. mora se težiti ka tome da u ocenjivanju korisne primenljivosti bude što manje grešaka prve vrste, zato kriterij ocenjivanja ne sme da bude jako strog, a zbog toga su neizbežni i greške druge vrste. Znači, svesno se moramo opredeliti za takav kriterij ocenjivanja da nam proces prihvatanja karakteriše smelost, a zato će nam neizbežno među prihvatljivim pronalascima se nalaziti i izvestan broj takvih, koji faktički nisu korisno primenljivi. Zbog faktički neprihvatljivih pronalazaka koji su ocenjeni kao prihvatljivi, pojedinačne realizacije pronalazaka mogu predstavljati izlaganje izvesnom poslovnom riziku, **ali realizacija paketa kao celine ne može predstavljati nikakav rizik.**

8. Za sve članice poslovnih zajednica za realizaciju preuzetih pronalazaka tj. članice granskih privrednih udruženja (tačka 1. plana) mora da postoji sigurnost dohotka od učešća u poslovima realizacije pronalazaka. Preciznije rečeno, za svaku radnu organizaciju koja učestvuje u realizaciji preuzetih pronalazaka mora da postoji sigurnost da će ostvariti izvestan dohodak (a ne samo da će nadoknaditi štetu) čak i onda kada joj zapadne u deo da iz paketa prihvatljivih pronalazaka realizuje baš takve pronalazke, za koje se kasnije ustanovi da nisu korisno primenljivi. U tom cilju se ekstra dohoci od svih uspešnih pronalazaka istog paketa objedinjuju u zajednički ekstra dohodak.

Prilikom preuzimanja paketa prihvatljivih pronalazaka tj. prilikom raspodela paketa na radne organizacije u kojim će se izvršiti realizacije preuzetih pronalazaka, procenjuje se angažovanost u izvršavanju poslova realizacije, i to za svaku organizaciju ponaosob. Zajednički ekstra dohodak deli se na članice tako, da za veće angažovanje u realizaciji preuzetih pronalazaka dobija veći deo ekstra dohotka.

9. Iz dohotka koji radne organizacije ostvaruju primenom onih pronalazaka u čijem se preuzimanju i realizaciji angažovale Komisija za preuzimanje i realizaciju, izdvaja se odgovarajući procenat u fond za kreditiranje individualnog pronalazaštva. Ovim fondom rukovodi odgovarajuća služba Komisije. Iz fonda se individualnim pronalazačima odobravaju krediti za izvršavanje onih poslova realizacije pronalazaka koji se obavljaju pre preuzimanja pronalazaka od strane Komisije i granskih poslovnih zajednica za realizaciju pronalazaka.

Krediti se daju za sve vrste troškova pronalazačke delatnosti, a posebno za učešće na konkursima za preuzimanje i realizaciju pronalazaka (troškovi pripreme za učešće na konkursu i troškovi ocenjivanja vrednosti pronalazaka). Troškovi daljnje realizacije pronalazaka snose radne organizacije (naravno, samo za one pronalazke koji su ocenjeni kao prihvatljivi), i to samo za poslove koji se obavljaju nakon ocenjivanja.

Krediti se pronalazačima daju pod povoljnim uslovima. Povoljnost uslova odnosi se na sledeće: 1) početak otplaćivanja kredita, 2) dužinu vremensko perioda otplaćivanja i 3) visinu kamate.

Objašnjenje uz tačku 9:

S obzirom na činjenicu da, kako je to u objašnjenju tačke 3. već istaknuto, dobro organizovano pronalazaštvo predstavlja sigurnu, ekonomski rentabilnu delatnost, to su za stvaranje fonda za kreditiranje individualnog pronalazaštva važna samo početna sredstva, a kasnije će pronalazačka delatnost individualnih pronalazača sama sebe kreditirati.

Svaka zdrava, naučno kreirana politika pronalazaštva uvažava spoznaju da je najpovoljnija društvena klima za pronalazačku delatnost ona koja se stvara u uslovima kada su u toj delatnosti aktivirani svi pronalazački ljudski potencijali (bez obzira na formalne kvalifikacije). Takva politika daje povoljne mogućnosti za bavljenje pronalazačkom delatnošću svima onima koji su za to sposobni (ili se, baveći se time, za to osposobiti mogu) i to upravo kroz mogućnosti dobijanja povoljnih kredita za podmirivanje troškova realizacije pronalazaka (ništa ne smeta što će te mogućnosti koristiti i mnogi drugi, mnogi kao pronalazači neće uspeti, jer, s obzirom da kredite kasnije treba vratiti, svaki pojedinac treba da ima pravo da oprobava svoje pronalazačke

sposobnosti na vlastiti rizik). I za najsposobnije pronalazače važno je da mogu da koriste pronalazačke kredite pod povoljnim uslovima, naročito u početku pronalazačke delatnosti.

10. Na zahtev pronalazača, Komisija organizuje saopštavanje pronalazaka i pronalazačkih ideja (tačka 2.c.). Procedura saopštavanja i daljnji tretman saopštenog sadržaja regulišu se posebnim pravilnikom. Taj pravilnik trebalo bi da sadrži otprilike i sledeće odredbe:

- Saopštavanje inovacije u organizaciji Komisije vrši se na osnovu odgovarajućeg zahteva autora. U zahtevu mora biti naznačeno sledeće: 1) oblast u koju pripada inovacija koja se saopštava, 2) autorova približna vremenska procena obima saopštenja, 3) autorova ocena značaja saopštenja, 4) autorov stav po pitanju sastava grupe (skupa) pred kojom treba sopštiti inovaciju. Zahtev za organizovanje saopštavanja postaje punovažan čim autor izvrši uplatu odgovarajućih finansijskih sredstava za podmirivanje troškova organizacije saopštavanja i kasnijeg tretmana sadržaja saopštenja. Uplata se sastoji od gotovinskog dela i obaveza po kreditu koji se autoru odobrava prilikom, podnošenja zahteva.
- Saopštavanje se vrši pred grupom čiji sastav određuje Komisija ili pred većim skupom. Po pravilu, grupa pred kojom se vrši saopštavanje ne može imati manje od pet članova.
- Saopštavanje se snima: 1) govor na dve magnetofonske trake, a ujedno se vode stenografske beleške, 2) crteži se umnožavaju (odmah na licu mesta) u po dva primerka, fotokopiranjem ili fotografisanjem, 3) uređaji se fotografišu sa više strana, a funkcionisanje uređaja snima kamerom.
- Odmah nakon saopštavanja, nadležna grupa Komisije izrađuje dokument o saopštavanju inovacije, a istog ili sledećeg radnog dana grupa podnosi Saveznom zavodu za patente prethodnu patentnu prijavu za saopštenu inovaciju.
- Prethodna patentna prijava se podnosi, bez obzira na to kakvo je mišljenje Komisije (članova nadležne grupe) o sadržaju saopštenja.
- Odmah nakon saopštavanja vrši se ocenjivanje korisne primenljivosti saopštene inovacije. Ovo ocenjivanje se vrši bez obzira na eventualnu autorovu promenu mišljenja o sadržaju saopštenja i bez obzira na autorovo mišljenje o potrebi ocenjivanja. Ocenjivanje i izrada dokumenta o ocenjivanju saopštene inovacije mora, po pravilu, biti završeno u roku od 15 dana od podnošenja saopštenja.

11. Komisija pronalazačima (novatorima) i pronalazačkim grupama, na njihovo traženje, pruža usluge, odnosno organizuje pružanje usluga za izvršenje poslova realizacije pronalazaka (inovacija) (tačka 2.e.), kompletne usluge ili samo neke usluge, zavisno od zahteva. Pružanje tih usluga regulišu se posebnim pravilnikom. (Ovde se pod izrazom "poslovi realizacije" podrazumevaju sledeći poslovi: razrade ideje, izrada tehničke dokumentacije, pravna zaštita, eksperimentalne i teorijske provere, izrada prototipova, modela, uzoraka, početna proizvodnja i, na kraju, plasman).

Pravilnik o pružanju usluga za izvršenje poslova realizacije pronalazaka (inovacija) treba da sadrži, otprilike, i sledeće odredbe:

- Za izvršavanje određenih poslova iz procesa realizacije inovacija Komisija nagažuje druge organizacije, tj. saraduje sa odgovarajućim organizacijama u zemlji i inostranstvu. Isto tako, za pojedine poslove Komisija može da organizuje privremene ili stalne, posebne organizacije ili radne grupe, na primer i servise, prototipne radionice, grupe za patentnu zaštitu i dr.
- Troškove angažovanja Komisije snose autori ili zainteresovane organizacije.
- Istog dana kada je podnet zahtev za angažovanje Komisije, a najkasnije sledećeg radnog dana, podnosiocu zahteva određuje se koliku svotu treba unapred da uplati radi finansiranja angažovanja Komisije. Zahtev postaje punovačan čim se uplata izvrši. Uplata se sastoji iz gotovinskog dela i obaveza po kreditu koji se odobrava podnosiocu zahteva iz fonda za kreditiranje individualnih pronalazača.
- Komisija se angažuje u izvršavanju poslova realizacije na osnovu punovažnog zahteva, bez obzira na to kakvo mišljenje imaju članovi Komisije (odnosno lica koja Komisija treba da angažuje) o inovaciji koja treba da se realizuje.

U jedanaest napred izloženih tačaka plana nije moglo biti obuhvaćeno sve što bi jedan potpuni plan organizovanja individualnog pronalazaštva mogao da obuhvati. To nije ni mogao biti cilj ovog plana. Međutim, na osnovu onoga što je u tih jedanaest tačaka obuhvaćeno, može se stvoriti jasna slika o tome šta sve, po shvatanjima na kojima se plan zasniva, treba da bude obuhvaćeno organizovanjem individualnog pronalazaštva.